

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse
v/ Kompetansereformsutvalget

Dato: 28.08.2012

Arkiv: 225

Innspill til kompetansereformsutvalget fra Norsk Ergoterapeutforbund

Norsk Ergoterapeutforbund, Ergoterapeutene, ønsker en kompetansereform som sikrer en tverrfaglig kompetansesammensetning, samt kompetanseheving i samfunnet.

Ergoterapeuter kartlegger og vurderer utfordringene som kan oppstå mellom personens helse, aktivitetene som inngår i personens hverdag og omgivelsene personen utfører sine aktiviteter i. Ergoterapeuter gjør ulike tiltak på individ- og samfunnsnivå for å muliggjøre aktivitet og deltagelse, slik at funksjonshindrede personer kan sikres mestring og inkludering i hverdags-, arbeids-, skole-, og samfunnsliv. På denne måten er ergoterapi en viktig kompetanse, for å sikre mer bærekraft i samfunnet.

Muligheter og virkemidler for livslang læring i arbeidslivet for ergoterapeuter

Medlemsundersøkelsen vår, fra 2023, viste at ergoterapeuter mangler mulighet for å øke sin kompetanse, gjennom etter- og videreutdanning. Dette på tross av at større kompleksitet i saker, økende ventelister og en tjeneste under press, medfører et stort behov for det. Utfordringen er særlig stor i kommunene. Kommunale helse- og omsorgstjenester prioriterer de store pleie-, og omsorgs-gruppene, mens mindre grupper som ergoterapeutene sjeldent blir prioritert for kompetanseheving. Dette byr på en rekke utfordringer.

NOU 2023:4 viser at oppgavedeling er svært viktig for fremtiden, samtidig som at kommunene må ha god generalistkompetanse. Dette betyr at ergoterapeuter i stor grad må veilede annet personell til å utføre rehabiliteringstiltak og tiltak som fremmer mestring og selvstendighet. Ergoterapeuter må også koordinere tjenester og sørger for at tiltak igangsatt av spesialisthelsetjenesten, følges opp lokalt. Det stilles store krav til ergoterapeuters veiledningskompetanse. Mange ergoterapeuter ønsker kurs og videreutdanning i veiledning, tjenesteutvikling og ulike spesialfaglige områder, men blir ikke prioritert i kompetansehevingsbudsjetter.

Den tverrfaglige kompetansen må prioriteres i kompetansehevingsbudsjettene, og alle profesjoner må sikres mulighet til å bygge kompetanse videre. Vi ser at gode ergoterapitjenester er tjenester hvor ergoterapeutene har ulik kompetanse og erfaring, og at de med mye kompetanse kan veilede dem med mindre erfaring og kompetanse.

Kostnadseffektive utdannings- og kompetanseutviklingsmuligheter

Ergoterapeutene ser behovet for desentralisert utdanning og videreutdanning. Digitale verktøy kan bidra til å forbedre tilgangen på videreutdanning og kurs. Kostnadseffektive løsninger må ikke gå på bekostning av kvalitet. Ergoterapeutene har god erfaring med nettbaserte kurs, videreutdanninger og masterløp, men har likevel behov for å tydeliggjøre at visse terapeutiske metoder og teknikker krever praktisk læring. Derfor må det sikres rom for fysisk tilstedeværelse når det er hensiktsmessig og nødvendig.

Stimulere til etter- og videreutdanning og bedre tilrettelegging for læring i arbeidslivet

Befolkningens og samfunnets behov for mer rehabilitering og forebyggende arbeid må være mer styrende for utvalget av grunn- og videreutdanninger. Etter- og videreutdanning må gjøres lettere tilgjengelig. Digitale løsninger kan bidra til fleksibilitet, samt stimulere til videreutdanning i voksen alder.

Arbeidsgiver må i større grad forpliktes til å legge til rette for, og stimulere til, at alt ansatt helsepersonell holder seg faglig oppdatert. Kontinuerlig oppdatering på fag er nødvendig for å sikre kunnskapsbaserte tjenester. En kompetansereform må adressere behovet for bedre tilgjengelig forskning, og systemer for implementering av forskning i praksis.

Ergoterapispesialistene opplever at det er krevende å få fornyet spesialistgodkjenning fordi arbeidsgiver ikke legger til rette for kompetansehevingen som kreves. Arbeidsgiverne må bidra til at flere oppnår spesialistkompetanse og at alle gis mulighet til re-godkjenning. Særlig utfordrende er det å få fri med lønn, samt dekke kostnader til fysiske kurs. Vi er svært bekymret for dette ettersom dette påvirker kvaliteten i ergoterapitjenestene, hvilket igjen går ut over dem som har behov for våre tjenester.

Utdanningskapasitet og praksis

Det er allerede nå en mangel på ergoterapeuter, og SSB forventer en 88% økning i etterspørsel etter ergoterapeuter, i årene frem mot 2040. Dette krever en vesentlig økning i antall studieplasser innen ergoterapi, som igjen gir behov for flere praksisplasser. Det er helt nødvendig å legge til rette for at ergoterapeuter som ønsker å ta imot studenter i praksis får kompensasjon for dette. Dette kan for eksempel gis i form av økonomisk kompensasjon og/eller kompetanseheving innen veiledning. Kommunehelsetjenesten bør få tilsvarende krav som spesialisthelsetjenesten for å ta imot studenter. Vi ser at kommunene i stor grad tar imot studenter innen pleie og omsorg for å rekruttere helsefagarbeidere og sykepleiere. Da oppgis det at det ikke er plass til ergoterapistudenter. Dette mener Ergoterapeutene ikke gjenspeiler befolkningens behov for helsefremmende og rehabiliterende tjenester, som skal muliggjøre at folk kan bo hjemme lenger og returnere til arbeid. Det er et vesentlig potensial i å utnytte praksisplasser i distriktene, men dette fordrer at studentene får kompensert sine utgifter til reise og opphold.

Videreutvikling av modeller for realkompetansevurdering

Ergoterapeutene mener at utvikling av en ny modell for realkompetansevurdering forutsetter klare og tydelige retningslinjer. Det må være et klart skille mellom utdanning på fagskolenivå og høgskole- og universitetsnivå, samt hva som kvalifiserer til utdanning på

disse ulike utdanningsnivåene. Ved utvikling av ordninger hvor studenter kan bygge kompetanse fra fagskole til universitetsnivå, kan ikke fagskoleemner godkjennes som deler av en bachelor. Dersom man skal kvalifisere seg for bachelor eller masternivå, må man ha hatt alle emner på dette nivået.

En kompetansereform må sikre en prioritering av profesjonsutdanninger, etter- og videreutdanninger og kompetanse som bidrar til løsninger for mer bærekraftige helse- og velferdstjenester. Ergoterapeuter fremmer aktivitet, deltakelse og mestring i befolkningen, og demper dermed behovet for andre, mer kostbare og langvarige tjenester. En kompetansereform må derfor sikre samfunnet nok ergoterapeuter med oppdatert kunnskap, samt flere ergoterapeutspecialister.

Med vennlig hilsen

Tove Holst Skyer
Forbundsleder

Kristin Jess-Bakken
Fagsjef

